

Hundekjeksprosjektet

Hundekjeks - om planten og kontrolltiltak

De siste 50-60 årene har hundekjeks etablert seg i grasmark i hele landet. Dette fører til redusert avling og dårligere kvalitet på fôr og beite. Mange opplever at hundekjeks er et tegn på gjengroing og et kulturlandskap i forfall.

Hundekjeks er en 2-4 årig skjermplante med hvite blomster. Den formerer seg med frø og vegetativt ved å sette avleggere rundt morrota. Den er en av få arter som klarer å spire i etablert grasmark. Morplanten dør etter blomstring og frøsetting. Avleggerne lever videre som nye planter. Balanse mellom generativ og vegetativ formering er trolig en av årsakene til at den er dominerende og vanskelig å bekjempe.

Foreløpige resultater fra hundekjeksprosjektet og andres erfaringer viser at følgende tiltak kan redusere bestanden av hundekjeks:

- Beiting med sau eller ku
- Fornyng av eng (pløying + såing)
- Sprøyting med preparater som inneholder mekoprop-p eller tifensulfuronmetyl. Krever sprøytesertifikat.
- Konkurrans fra gras - kraftig reduksjon, men planta overlever
- Kutting av rota på 3-5 cm dyp og fjerne øverste del, evt. pløyes ned
- Kutting av blomsterstand ved full blomstring like før frøsetting kan gi en viss reduksjon av bestanden.

Prosjekttittel

How to control *Anthriscus sylvestris*: Biological measures and societal efforts

Hovedmål

Utvikle kunnskap om hvordan kontrollere etablering og vekst av hundekjeks for å gjenopprette landbruksproduksjon og kulturlandskapet

Samarbeid

Bioforsk, Norsk Landbruksrådgiving, Nordlandsforskning, Universitetet i Tromsø, Universitetet for miljø- og biovitenskap, Cornell University (USA) og Agroscope (Sveits)

Kontaktpersoner - biologi og tiltak

Prosjektleder: Marit Jørgensen, Bioforsk Nord
Kirsten Semb Tørresen, Bioforsk Plantehelse

Marit Dyrhaug, Ingrid Myrstad og Jan Svendsen, Norsk Landbruksrådgiving

Finansiering

Norges forskningsråd, avtalepartene i jordbruksoppgjøret, Fylkesmannens landbruksavdeling i Finnmark og de samarbeidende organisasjonene

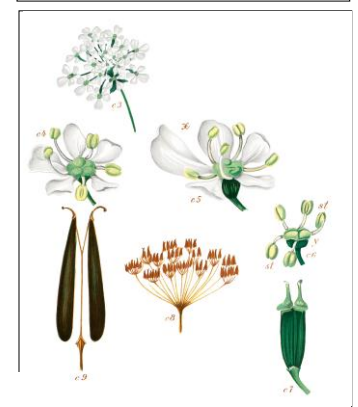
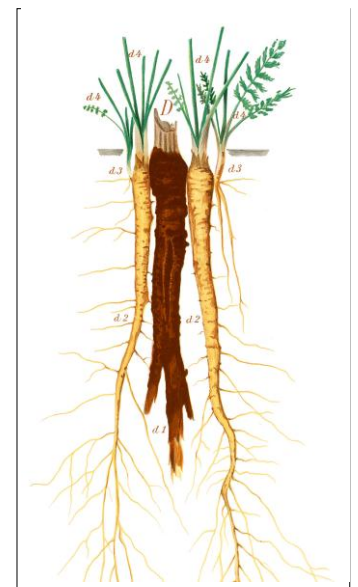
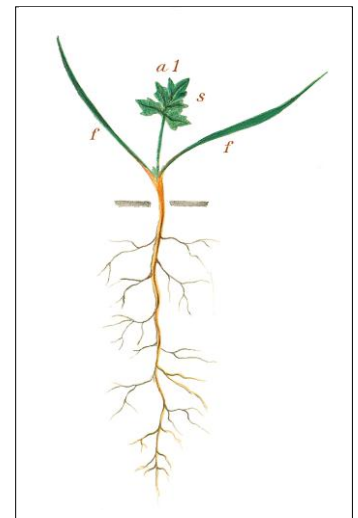
Prosjektperiode
2010-2013

Aktuelle tiltak og eksempler på arealer de egner seg (foreløpige resultater):

Type tiltak	Beskrivelse og tidspunkt	Effekt	På hvilke arealer passer tiltakene?
Beiting med sau og storfe	Våren. Gjentas flere ganger	God effekt - holder hundekjeks i sjakk	Beite Brakkarealer Vegkanter (krever inngjerding og akseptering av sauemøkk)
Slått så lavt som mulig: 1-3 ganger pr. år		Øker bestanden ved at vegetativ formering stimuleres. Kan forhindre frøproduksjon og spredning til nye arealer.	Eng til slått Veg- og jordekanter
Slått som til plenklipping så lavt som mulig: Minst 4 ganger pr. år		Kan redusere bestanden	Veg- og jordekanter I tettbygde strøk langs gater/gjerder Privathager
Slått på 70 cm for å fjerne blomstene/fjerne blomsterstand for hånd	Ved full blomstring rett før frøsetting, eller ved begynnende frøsetting. Må kanskje gjentas	Kan gi reduksjon av bestand, men ikke alltid. Vil forhindre frøspredning til nye områder	Brakkarealer
Fjerne planten for hånd inkludert øverste 3-5 cm av rota	Luke, løvetannfjerner/spade. Plantemateriale legges til tork på plast eller samles i søppelsekker og leveres til destruering	Fjernes øverste del av rota vil nedre deler ikke spire til nye planter. Svært effektivt. Fuktig plantemateriale kan spire.	I tettbygde strøk langs gater/gjerder Privathager
Forning av eng /pløying	Sprøyte før pløying med 300-400 ml/daa av glyfosat-preparat blandet med 3-3,75 g/daa Harmony 50 SX+klebemiddel, la det gå minst 3 uker, pløye og så ny gras/kløver blanding. Når nytt gras har 2-3 blad sprøyte gjenlegget med egne middel	Svært effektivt. Viktig å unngå såglipper der hundekjeks og annet ugras får gode forhold	Eng til slått og beite der det er mulig å pløye.
Sprøyting med ugrasmidler som inneholder mekoprop-P (Duplosan Meko, Optica Mekoprop-p)	450 ml/daa- på store rosetter/begynnende strekning før 1. slått eller på gjenveksten etter 1. slått	Svært effektivt	Eng til slått, beite Jordekanter (hvis del av skjøtselplan)
Sprøyting med ugrasmidler som inneholder tifensulfuron-metyl (Harmony 50 SX)	3-3,75 g/daa+ klebemiddel - på store rosetter/ begynnende strekning før 1. slått eller på gjenveksten etter 1. eller 2. slått	Svært effektivt	Eng til slått, beite Jordekanter (hvis del av skjøtselplan)

NB! Plantevernmidler skal bare brukes av personer som har autorisasjonsbevis. Følg etiketten til preparatet.

Mer info: www.bioforsk.no/hundekjeks

Ill. Knut Quelprud, Korsmos Ugrasplanser, Øverst frøplante, midten sidepålerøtter rundt døende mor-rot, nederst blomster og frø

Foto forside: Erling Fløistad, Bioforsk